

11.6.2024

Tehyn kirjallinen asiantuntijalausunto eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Asia: KAA 3/2023 vp Valvottu käyttötila huumeita käyttäville

Kirjallisen asiantuntijalausunnan valmisteluun on osallistunut Suomen Sairaanhoidajat ry, Suomen Kätilöliitto ry sekä Tehyn mielenterveys- ja päihdetyön jaosto.

Keskeinen kansalaisaloitteen sisältö

Kansalaisaloitteessa 'Valvottu käyttötila huumeita käyttäville (KAA 3/2023)' on tehty ehdotus lainvalmisteluun ryhtymiseksi mahdollistamaan huumausaineiden käyttötilakokeilun käynnistäminen Suomessa.

Aloitteen perustelujen mukaan valvottu käyttötila voivat vähentää pistämällä huumeita käyttävien henkilöiden ennenaikaisia kuolemia ja ne voivat osaltaan myös vähentää huumausaineiden käytöstä aiheutuvia haittoja maassamme.

Huumekuolemien vähentäminen vaatii pikaisia toimia Suomessa

Hallitusohjelmassa on linjattu, että tällä hallituskaudella kiinnitetään erityistä huomiota nuorten huumeidenkäytön ehkäisyyn ja nuorten huumeiskuolemien vähentämiseen. Tämä on tärkeä tavoite, joka Tehyn näkemyksen mukaan edellyttää kiireellisiä toimia. Huumeemyrkytyksiin kuoli 300 alle 30-vuotiasta henkilöä vuosina 2019–2021. Nuorimmat kuolleet olivat 15-vuotiaita. ([THL, 24/2024](#).)

Onnettomuustutkintakeskus (OTKES) on julkaisemassa [12.6.2024](#) tutkintaselostuksen nuorten alle 25-vuotiaiden tapaturmaisista huumeiskuolemista. Lähtökohtana selostuksen teossa on ollut se, että huumeiskuolemia on mahdollista ennaltaehkäistä.

Tehy ry kannattaa ehdotusta käynnistää lainvalmistelu mahdollistamaan huumausaineiden käyttötilakokeilu Suomessa

Tehyn näkemyksen mukaan huumausaineiden käyttäjien ennen aikaisten kuolemien määrää, sairastavuutta ja huumeiden käyttöön liittyvää inhimillistä kärsimystä tulee yhteiskunnassamme ennaltaehkäistä ja vähentää. Valvottu käyttötila, joissa työskentelee sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä, voivat osaltaan vähentää huumausaineiden käyttöön liittyviä haittoja sekä vähentää ennen aikaisia kuolemia.

THL ([2023](#)) asiantuntijanäkemyksen mukaan valvottuja käyttötiloja tulisi kokeilla ja kokeilua varten tulisi säätää erillislaki. Helsingin kaupungin ([2019](#)) mukaan valvottu huumeidenkäyttötila voisi olla hyödyllinen lisä huumeiden käyttöön liittyviä haittoja vähentävässä työssä. Helsingin kaupunki on ehdottanut lainsäädännön muuttamista kokeilun käynnistämiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön toteuttaman virkamiesselvityksen ([STM](#), 26.1.2023) mukaan erillislaki olisi paras tapa säätää käyttötilakokeilusta.

Valvotussa käyttötilassa voidaan antaa terveysneuvontaa sekä ohjata huumausaineita käyttäviä henkilöitä sosiaali- ja terveyspalvelujen piiriin. Tilassa tarjottavat puhtaat pistovälineet vähentäisivät ruiskuuhuumetartuntoja sekä iho- ja yleisinfektioita.

11.6.2024

Yliannostustilanteita voitaisiin käyttötilassa ennaltaehkäistä neuvonnalla ja niihin pystyttäisiin reagoimaan nopeasti. Lisäksi tiloissa voitaisiin toteuttaa tartuntatauditestausta ja tarjota rokotuksia.

Suomen Kätilöliitto ry:n mukaan valvotuissa käyttötiloissa voitaisiin tarjota myös raskauden ja seksitautien ehkäisyyn liittyvää neuvontaa, testausta ja välineitä, sekä ohjata jatkohoitoon seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyen. On myös huomioitava, että huumeiden käyttäjistä moni kohtaa seksuaaliväkivaltaa ja erityisesti naiset ja sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt ovat tälle alttiina. Käyttötiloissa työskentelevillä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä tulee olla osaamista myös seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisyssä, tunnistamisessa, puuttumisessa ja jatkohoitoon ohjaamisessa. Hoitopolut seksuaaliväkivallan uhreille tulee olla selkeät.

Kansainvälinen tutkimusnäyttö puoltaa valvottujen käyttötilojen käyttöönoton kokeilua. Käyttötilakokeilun käynnistäminen mahdollistaisi tutkimusnäytön ja kokemusten keräämisen toimintamallista myös Suomessa.

Helsingissä 11.6.2024

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätiedot: Mervi Flinkman, Työvoimapolitiittinen asiantuntija, mervi.flinkman@tehy.fi